

POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA D.O.O.
POŽAREVAC

МИНИСТАРСТВО ПОЛЈОПРИВРЕДЕ ТРГОВИНЕ, ШУМАРСТВА И
ВОДОПРИВРЕДЕ

BILTEN

Datum : 06.03. 2013.

Uređivački odbor: Grozdić Jovan dipl.ing., Jorgovanka Vlajkovic, dipl.ing., Stanković Stanislava, dipl.ing., Stojanović Aleksandar, dipl.ing., Božanić Monika dipl.ing., Jovanović Zvezdana dipl.ing., Vujčić Nenad dipl.ing., Ana Đorđević dipl. ing. i Jovica Jurišić, dipl.ing.

Kovrdžavost lišća breskve (*Taphrina deformans*)

Kovrdžavost lišća breskve je česta i ekonomski veoma značajna bolest breskve. Simptomi ove bolesti se manifestuju na svim zelenim delovima breskve: lišću, mladima, cvetu i plodu. Tipični simptomi se razvijaju na lišću. Zaraženo lišće zadeblja, deformiše se, nabora i iskovrdža se, pa otuda i naziv „kovrdžavost“.

Sl.1 Simptom na listu

Do infekcije dolazi u proleće, prilikom otvaranja pupoljaka. Za ostvarivanje zaraze potrebna je kiša i temperature između 15-21°C. Kasnije tokom vegetacije nema novih zaraza.

Zaraženo lišće tokom vegetacije otpada i biva zamenjeno novim zdravim lišćem tokom meseca juna i jula. Zbog utorška hraniva za stvaranje novog lišća, stablo breskve slabi, postaje osetljivije prema niskim, zimskim temperaturama i zarazama od strane drugih štetnih organizama. Smanjeno je formiranje plodova za narednu godinu.

Suzbijanje ove bolesti se uspešno sprovodi hemijskim sredstvima na bazi CIRAMA i HLOTOTALONILA . Zaštitu breskve protiv ove bolesti treba izvesti u periodu otvaranja pupoljaka. Kasnije tokom vegetacije, bilo kakva hemijska intervencija nema nikakvih efekata.

Božanić Monika, dipl.ing.

Setva kukuruza

Približava se setva kukuruza, pa Vas podsećamo na značaj pojedinih agrotehničkih mera koje su presudne za visoke i stabilne prinose.

Kukuruz se uspešno gaji posle različitih preduseva – soja, grašak, lucerka, suncokret, ali su strna žita (pšenica, ječam, tritikale,) najbolje predkulture za kukuruz. Nije preporučljivo gajenje kukuruza u monokulturi, osim kad iz objektivnih razloga (kukuruz se nalazi na polovini naših površina) to mora da se učini, onda voditi računa da na istu parcelu ne dođe više od dve godine.

Kukuruz je biljka sa najvećom proizvodnjom organske materije po jedinici površine, pa za formiranje visokog prinosa zahteva odgovarajuću količinu hraniva. Za prinose oko 10 t/ha zrna kukuruz u srednje polodna zemljišta treba uneti 150-180 kg/ha N, 80-120 kg/ha P₂O₅ i 60-100 kg/ha K₂O. Preporučujemo da se unošenje hraniva završi do setve kukuruza (NPK i jednu trećinu azotnih đubriva obavezno zaorati) ne oslanjajući se na prihranjivanje.

Setvu kukuruza treba početi kad se zemljište na dubini setvenog sloja zagreje na 8-10 stepeni C, što je u našim uslovima od 5-20. aprila. Naša je preporuka da setva počne prvim danima aprila da bi kukuruz što ranije nikao i bolje razvio korenov sistem, čime će bolje izdržati uobičajene letnje suše. Ukoliko se setva iz objektivnih razloga mora pomeriti posle 20. aprila, sejati hibride kraće vegetacije. Naročitu pažnju pokloniti gustini useva, odnosno broju biljaka po jedinici površine. Srednje rane i srednje kasne hibride sejati na sklop od 50-65.000 biljaka/ha, a hibride kraće vegetacije od 60-70.000 biljaka/ha.

Nemoguće je dati preporuku hibrida koja bi važila za sve reone jer ne postoji hibrid koji će se isto ponašati i suprotstaviti ograničavajućim faktorima prinosa u svim uslovima gajenja. Takođe je nemoguće predvideti vremenske prilike u toku vegetacije koje su, pokazalo se, presudne na visinu prinosa. Stručnjaci zato preporučuju hibride na osnovu rezultata oglada, iskustva proizvođača, uslova pojedinih mikroklimata, tipova i kvaliteta zemljišta. Danas postoji paleta hibrida kukuruza raznih semenskih kuća koja se nudi našem proizvođaču. Napominjemo da hibride treba birati i prema nameni (silaža, zrno), dužini vegetacije, vremenu setve, plodoredu, plodnosti zemljišta, načinu skidanja useva (berba u klipu ili kombajniranje u zrnu).

Za sve informacije vezane za izbor hibrida možete se obratiti savetodavnoj službi Poljoprivredne stručne službe Požarevac Dunavska 91. ili na telefone 012-553-131 i 012-553-133.

Vlajkovic Jorgovanka, dipl. ing.

Suzbijanje zemljišnih patogena paradajza primenom plodoreda

Suzbijanjem štetnih organizama primenom plodoreda može se značajno uticati na smanjenje šteta u usevu paradajza i to je jedna od najefikasnijih agrotehničkih mera. Postoje vremenski i prostorni plodored. Vremenski plodored poželjno je da bude što duži i to najmanje trogodišnji. Duži plodored će doprineti smanjivanju pojave bolesti, a pomoći će i smanjivanju štetnih insekata i korova. Dužim plodoredom poboljšavaju se i osobine zemljišta. Prostorni plodored odnosi se na rastojanje parcele na kojoj se gaji paradajz od parcela na kojima se paradajz gajio u prethodnoj godini. Primena prostornog plodoreda ima značaja u cilju suzbijanja prouzrokovala truleži korena, prizemnog dela stable kao i virusa i bakterija.

Da bi se lakše suzbili patogeni paradajza koji se prenose zemljištem kao što su *Pythium* spp., *Verticillium* spp., *Sclerotinia* spp. potrebno je primeniti višegodišnji plodored. Utvrđeno je da

se Verticilijum može zadržati vitalnost i do 20 godina. Kao usev u plodoredu mogu se koristiti žitarice ili vrste iz familije kupusnjača za koje se zna da nisu domaćini nekim od ovih patogena. Ako se paradajz gaji u zatvorenom prostoru, primena plodoreda nije izvodljiva, tako da se moraju primeniti idruge agrotehničke i hemijske mere suzbijanja.

U cilju sprečavanja crne pegavosti *Alternaria solani* i sive pegavosti *Septoria lycopersici*, potrebno je uništiti samonikle biljke paradajza i ostale biljke domaćine ovih patogenada bi se umanjilo širenje bolesti. Prouzrokovatelj crne pegavosti prezimljava u vidu sklerocija i micelija na biljnim ostacima i širi se putem vetra tokom naredne sezone. Zbog toga je plodored dobra mera suzbijanja crne pegavosti paradajza.

Pamukova sovica *Helicoverpa armigera* prezimljava u zemljištu u stadijumu lutke na parcelama gde su gajeni domaćini ove vrste štetočina. Postoje i brojne korovske vrste koje su takođe domaćini pamukove sovice. Znači da se brojnost sovica može, pored plodoreda, smanjiti i uklanjanjem korova na ivičnim delovima parcele.

Plodoredom se obezbeđuje i stanište za korisne insekte-predatore kao što su bubamare, larve zlatookih, neke stenice.

Zvezdana Jovanović, dipl.ing. zaštite bilja

Značaj pravilnog uzorkovanja zemljišta

Pravilno uzorkovanje zemljišta predstavlja jednu od najznačajnijih mera u sistemu kontrole plodnosti i upotrebe mineralnih i organskih đubriva, po uputstvu Poljoprivredne savetodavne i stručne službe.

Proizvodne osobine i kvalitet nekog zemljišta može se ustanoviti jedino agrohemijskom analizom.

Pri analizi zemljišta vrši se određivanje sadržaja: azota, fosfora, kalijuma, kalcijum-karbonata (kreča), humusa kao i pH vrednost zemljišta.

Pravilno uzimanje uzoraka zemljišta za analizu je od velikog značaja, pravilno ili nepravilno uzorkovanje utiče direktno na rezultate analize, a samim tim i na donošenje preporuke za analizirano zemljište.

Za analizu se uzima prosečan uzorak, što zapravo znači da taj jedan uzorak predstavlja ujednačen kvalitet zemljišta za celu proizvodnu parcelu veličine do 5 ha. Takav uzorak se dobija tako što se 20-25 pojeđinacnih uzoraka uzetih u cik-cak liniji po celoj površini zemljišta sa te proizvodne parcele izmeša i od te smeše za analizu izdvoji i donese 0,5-1 kg. Ukoliko je parcela veća od 5 ha, sa svakih novih površina formira se poseban uzorak sa naglaskom broja parcele ili table ili neke druge oznake po kojoj ćete znati sa kog dela parcele je uzet uzorak. Proizvodna parcela u ovom slučaju predstavlja zemljište na kojoj se gaji poljoprivredno bilje i primenjivane su iste ili slične agrotehničke mere.

Svaki pojedinačni uzorak se uzima sondom ili ašovom 0-30 cm dubine za ratarske useve, a za voćnjake i vinograde u dve nivoa, prvi 0-30 cm i drugi 30-60 cm dubine sa jednog mesta uzorkovanja (prilog način uzorkovanja).

Pored zemljišta u laboratoriju se dostavljaju i osnovni podaci o:

Nosiocu poljoprivrednog gazdinstva:

1. ime i prezime,
2. mesto i adresa boravka,
3. JMBG,
4. broj bankovnog računa korisnika
5. broj poljoprivrednog gazdinstva

Podaci o zemljištu:

1. veličina parcele,
2. planirana kultura u narednom periodu,
3. katastarska klasa,
4. katastarski broj parcele,
5. potes
6. katastarska opština.

Ana Djordjević, dipl. ing.

Faktori stresa

Razni stresogeni faktori utiču negativno na zdravstveno stanje životinja i dovode do pojave oboljenja. Ne objašnjavajući ovde dublji značaj i procese, koji rezultiraju bolešću, navešćemo samo mere koje se u govedarskoj i stočarskoj proizvodnji moraju provoditi odnosno sprečavati faktore koji dovode do stresa pa prema tome i oboljenja.

a) Telad

Tele mora biti odmah po porođaju propisno posušeno i zadojeno kolostrumom majke najdalje u toku 2 sata od partusa, a optimalno u prvom satu po roženju.

Temperatura mleka ne sme biti manja od $+38^{\circ}$ do 40°C .

Tele ne sme biti izloženo promaji. Temperatura kao i relativna vlaga telećarnika mora biti u granicama optimalnih vrednosti propisanih za tu kategoriju.

b) Krave

Ishrana krava mora biti uravnotežena naročito da prelaz sa jedne vrste hrane na drugu bude postepen.

Transport visokobremenitih junica ako se obavlja mora se strogo odvijati po pravilima transporta na kojim odgovorna lica moraju da insistiraju, a u cilju sprečavanja tzv. transportne groznice i sličnih oboljenja kao i pobačaja.

Fizičko čišćenje vimena krave u izmuzištu uz upotrebu hladne ili često ledene vode predstavlja drastičan atak na mlečnu žlezdu na koji se životinja privikava, slabi njenu otpornost i dovodi do upale vimena.

Izlaganje krava ekstremnim vremenskim uslovima (jak vetar, visoka temperatura, promaja, led, prokišnjavanje) mora takođe biti izbegnuto, jer slabi otpornost i rezultira bolešću.

Loši manipulativni postupci sa životinjama (udaranje, sabijanje, izlaganje nepotrebnom strahu) dovodi do pojačane funkcije nadbubrežne žlezde, što smanjuje otpornost goveda na infekcije.

Nenad Vujčić,dipl.ing.

Zaštita strnih žita

Ozima stna žita nalaze se u fazi završetka bokorenja, prvog kolenca. Pregledom parcela pod ozimim strnim žitima (pšenicom, ječmom, tritikale i dr.) uočeno je prisustvo biljnih patogena koji prouzrokuju pojavu bolesti. Pored oštećenja na vrhovima listova od mraza utvrđeno je prisustvo biljnih bolesti mrka pegavost (*Septoria tritici*), pepelnica (*Erysiphe graminis*) i rdja (*Puccinia graminis*) na listovima. Daljim pregledom ustanovljeno je i prisustvo korova ranoprolećnih (mišjakinja, mrtva kopriva, čestoslavica, gorušica), prolećni korovi (palamida, lapak, divlje zelje i dr.), takodje primećena je i pojava imaga žitne pijavice (*Lema melanopus*).

Prvi dani marta meseca bili su topli a pšenica još uvek nedovoljno porasna za primenu preparata, ali sada čim se vreme stabilizuje treba izvršiti tretman strnih žita u cilju suzbijanja navedenih patogena, korova i štetočina, jednom od sledećih preparata.

Za suzbijanje korova: Lancelot, Mustang, Sekator, Metmark + Lodin i dr.

Za suzbijanje biljnih bolesti: Duett ultra, Falcon, Acord, Orius, Pressing i dr.

Za suzbijanje žitne pijavice: Fastak, Vantex, Decis i dr.

Pšenice koje su posejane sa većom količinom semena od preporučene a kako vi kažete i „buđavo je niklo“ skolne su poleganju pa u tim slučajevima treba dodati i preparate (*Cyocel*, *Cerone ili Modus*) koji će sprečiti poleganje useva.

Svi ovi preparati koriste se u kombinaciji, prema upustvu koje poljoprivredni proizvođači dobijaju prilikom kupovine.

Jovica Jurišić,dipl.ing.zaštite bilja